

Posudek diplomové práce

Sankcionování kartelových dohod v českém a evropském právu

Diplomantka: Denisa Knotková

Oponentka: doc. JUDr. Lenka Pítrová, CSc.

Kartelové dohody jsou ústředním pojmem soutěžního práva a jejich účinná kontrola ze strany soutěžních úřadů je velmi důležitá pro fungování trhu, a to nejen na úrovni české ale především na úrovni unijní – tedy na úrovni vnitřního trhu.

Diplomantka si vybrala toto velmi zajímavé avšak také nesmírně složité téma v komparativní perspektivě – srovnání úpravy unijní a úpravy české se zaměřením na sankcionování takových zakázaných dohod. Dříve než přistoupím k hodnocení práce, ráda bych předeslala, že pravidla hospodářské soutěže patří do výlučné kompetence Evropské unie, neboť jejich dodržování má zásadní význam pro fungování vnitřního trhu, a proto je vliv unijního práva a jeho aplikace Komisí a unijními soudy na českou právní úpravu a praxi nesporný a určující. Na to ostatně diplomantka hned v úvodu práce poukazuje. Je tedy obtížné odlišit mezi aplikací unijní a vnitrostátní úpravy, i když v otázce sankcí, na které má být hodnocená práce zaměřena především, se uplatňuje, alespoň teoreticky, koncepce autonomie vnitrostátní úpravy.

Práce je rozdělena do 15 drobných kapitol (což ji činí poněkud nepřehlednou) a diplomantka vychází z definice pojmů, historie vývoje české a unijní právní úpravy a pokračuje k účelu a způsobu sankcionování kartelových dohod ze strany českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen UOHS) i Evropské komise. Cílem práce je, dle diplomantky, analyzovat proč jsou kartelové dohody zakázány a jak jsou sankcionovány, tedy jaké druhy sankcí se používají. Dále se diplomantka chtěla soustředit na otázku, jaký je vývoj české právní úpravy, jak je efektivní, zejména s ohledem na změnu koncepce správního trestání (správních deliktů na přestupky) a konečně, v souvislosti s implementací unijní úpravy odpovědnosti za škodu v oblasti hospodářské soutěže, analyzovat nezbytné změny české právní úpravy. Práce se věnuje nejen správnímu trestání ale i trestnímu postihu protiprávního jednání a vztahu mezi nimi a konečně také alternativním postihům a prostředkům nápravy zakázaného jednání.

Z hlediska vývoje procesního postavení účastníků je zajímavý pohled diplomantky na oslabení silného postavení soutěžních úřadů (Komise i UOHS) při šetření kartelových dohod a posílení postavení účastníků, které je reakcí na judikaturu vnitrostátních i unijních soudů. Na straně druhé byly zavedeny některé druhy sankcí, které, tak jak jsou dnes upraveny v českém právním řádu (vyloučení z veřejných zakázek apod.), mohou v některých případech být i z hlediska svého trvání pro postižený subjekt nepřiměřené. Tato sankce může pak být někdy v kontrastu s vysoce individualizovaným výpočtem výše pokuty, kterým se práce také zabývá. Diplomantka tuto sankci hodnotí jako důležitý nástroj v boji proti plýtvání veřejnými prostředky a pléduje pro obligatorní ukládání této sankce, což nekoresponduje s vývojem právní úpravy.

Snad nejobtížnější otázkou z hlediska právního je pak náhrada škody, způsob jejího vymáhání a úprava postavení poškozeného z hlediska možnosti získat informace o řízení jak od správního orgánu tak od žalovaného, včetně přenesení důkazního břemene na žalovaného. Účelem této právní úpravy by mělo být zesílení tlaku na porušování pravidel hospodářské soutěže. Diplomantka poukazuje na absenci možnosti řešit při řízení u Úřadu i otázku náhrady škody – to má ale jistě širší souvislosti

s rozdílem mezi veřejnoprávní a soukromoprávní úpravou, který se ostatně projevuje i při soudním přezkumu.

Z hlediska právní jistoty podniků je jistě také důležitá právní úprava blokových výjimek a jejich vymezení. Bylo by zajímavé znát názor diplomantky na změny v právní úpravě kartelového práva na unijní úrovni, které přenesly odpovědnost za posouzení protiprávnosti kartelové dohody na soutěžitele – podniky bez možnosti konzultovat, zda případná dohoda skutečně spadá pod blokové výjimky.

Obecně je třeba říci, že i když je práce velmi zajímavá a její zpracování s ohledem na prameny a použitou judikaturu odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, zdá se, že diplomantka zvolila příliš široký záběr a to bylo na škodu původnímu cíli, totiž analýze sankcí v oblasti kartelových dohod. Příliš široký záběr pak s sebou přirozeně nese i popisnost a přílišnou obecnost a schematičnost některých kapitol. (Viz např. kapitola 15, která je ani ne na polovině strany věnována lakonickému popisu neplatnosti kartelových dohod, což je problematika nadmíru složitá nebo stručná zmínka o úřadu evropského prokurátora bez uvedení českého postoje k této instituci – str. 40 apod.) Také sama otázka náhrady škody a řízení o ní by mohla být samostatným tématem pro diplomovou práci. V oblasti kartelových dohod a jejich šetření existuje celá škála dalších problémů, jako je otázka ne bis in idem, zneužívání programů shovívavosti atd. Jde nicméně o problematiku velmi složitou, kde se prolíná soukromoprávní a veřejnoprávní úprava a diplomantka bude jistě mít možnost práci dále prohlubovat a rozšiřovat.

Závěr: I přes výše uvedené drobné výhrady **doporučuji práci k obhajobě.**

V Praze dne 10. dubna 2017